

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Krenka, Ph.D., a soudců JUDr. Moniky Vackové a JUDr. PhDr. Filipa Havrdy ve věci

žalobce: ; ZETEN spol. s r.o., IČ 48361330

sídlem Husova 276, 336 01 Blovice

zastoupen advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1

roti

žalovanému: ; [příjmení] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa]

; zastoupen advokátkou JUDr. [jméno] [příjmení], LL.M.

sídlem Ježkova 757/14, 130 00 Praha 3

za účasti vedlejšího účastníka na straně žalovaného: ;

AIG Europe S.A., společnost se sídlem na adrese 35D Avenue J.F.Kennedy, L – 1855,
Lucemburk, Lucemburské velkovévodství, zapsaná v lucemburském
obchodním rejstříku pod registračním číslem B218806

; zastoupen advokátkou Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem Ovocný trh 573/12, 110 00 Praha 1

o náhradu škody 18 565 473,72 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalovaného proti rozsudku
Krajského soudu v Plzni ze dne 21. ledna 2019, č. j. 41 Cm 81/2016-461,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se mění tak, že se žaloba o zaplacení částky 18 565 473,72 Kč s příslušenstvím zamítá.
- II. Žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady řízení před soudem prvního i druhého stupně ve výši, která bude uvedena v písemném vyhotovení rozsudku, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalovaného.
- III. Žalobce je povinen nahradit vedlejšímu účastníku náklady řízení před soudem prvního i druhého stupně ve výši, která bude uvedena v písemném vyhotovení rozsudku, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalovaného.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 18, 565.473,72 Kč s požadovaným úrokem z prodlení (I. výrok) a nahradit žalobci společně a nerozdílně s vedlejším účastníkem náklady řízení ve výši 2 228 739,40 Kč (II. výrok).

2. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobce po žalovaném jako bývalém jednateeli svého právního předchůdce společnosti F, výroba krmných směsí spol. s r.o., IČ 48360058, se sídlem 332 04 Nezvěstice čp. 29 (dále jen, „společnost F“), domáhal náhrady škody, která žalobci podle jeho tvrzení vznikla v souvislosti s porušením povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře. [příjmení] [příjmení] zanikla fúzí sloučením se žalobcem.

3. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalovaný byl jednatelem společnosti F v době od 7. 4. 1993 do 21. 10. 2013. Dne 21. 11. 2009 uzavřela společnost F jako prodávající s [jméno] [příjmení] jako kupujícím kupní smlouvu na prodej 6 050 tun krmné směsi pro výkrm brojlerů. [příjmení] společnost F jednal žalovaný, jemuž [jméno] [příjmení] jako obchodního partnera doporučil jiný zaměstnanec společnosti F Ing. [jméno] [příjmení]. [příjmení] podle smlouvy dodala [jméno] [příjmení] od ledna do července 2010 krmnou směs za celkovou kupní cenu 23 772 148,10 Kč. V období od března do června zaplatil [jméno] [příjmení] s prodlením v rádech dnů kupní cenu 11 380 672,40 Kč, další část kupní ceny ve výši 12 391 475,70 Kč nezaplatil. Městský soud v Praze v řízení vedeném pod sp. zn. 14 Cm 214/2010 uložil [jméno] [příjmení] zaplatit společnosti F částku 12 391 475,70 Kč s příslušenstvím, pravomocně přisouzenou pohledávku se však nepodařilo v exekučním řízení vymoci pro nemajetnost [jméno] [příjmení] (na něhož bylo ke dni 15. 8. 2016 vedeno celkem 22 exekucí). Exekuce týkající se sporné pohledávky byly nakonec zastaveny usnesením Mgr. [jméno] [příjmení], exekutora Exekutorského úřadu [okres] ze dne 6. 6. 2017, č. j. 094 EX 01402/14-086, a ze dne 13. 3. 2017, č. j. 094 EX 00448/12-215. V návaznosti na vedená exekuční řízení společnost F vyzvala žalovaného, který za ni smlouvu s [jméno] [příjmení] uzavřel, aby jí nahradil škodu vyčíslenou ke dni 24. 8. 2015 na částku 18 565 473,72 Kč, skládající se z jistiny 12 391 475,70 Kč, příslušenství ve výši 4 886 689,02 Kč a nákladů nalézacího řízení ve výši 1 287 309 Kč.

4. [jméno] [příjmení] byl podle zjištění soudu prvního stupně v roce 2009 podnikatelem v chovu drůbeže, měl živnostenské oprávnění od r. 1992, nebyl veden jako povinný v evidenci exekucí, nebylo proti němu vedeno insolvenční řízení, měl obchodní podíly ve společnostech Drůbež Radomyšl s.r.o., CLINT, spol. s r.o., CLINT II, spol. s r.o. a INDA s.r.o. a byl vlastníkem stáje dostihových koní. Tyto informace zjistil žalovaný až poté, kdy [jméno] [příjmení] přestal platit. Jeho spolehlivost jako obchodního partnera a jeho bonitu ověřil podle své výpovědi při návštěvě v jeho provozovně, při níž viděl hospodářství, které pan [příjmení] převzal po otci, haly, v nichž choval brojlerů, technologii, dva mercedesy, přepravník na koně, jezdecký oddíl, tudíž z něj, číselo, že prostě majetek má“.

5. Dále soud prvního stupně zjistil, že bankovní záruku s panem [příjmení] žalovaný nesjednal přesto, že na tom byl dohodnut s druhým jednatelem [jméno] [příjmení]. Ten poté, co pan [příjmení] přestal platit, zjistil od ostatních dodavatelů, že pan [příjmení] není spolehlivým

obchodním partnerem, neboť nehradí své závazky. [příjmení] [jméno] [příjmení] o tom, že v r. 2009 své závazky byl schopen plnit, měl soud prvního stupně vyvrácenu žalobou o zaplacení částky 2 124 217,24 Kč s příslušenstvím podanou u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 52 Cm 62/2010 společností ZZN Pelhřimov, a.s. (původně Tagrea, a.s.) a založenou na tvrzení, že [jméno] [příjmení] na základě smlouvy ze dne 28. 11. 2005 krmné směsi pro výkrm brojlerů, dodávky od září 2009 [jméno] [příjmení] řádně neplatil, k 5. 11. 2009 činil dluh 6 757 154,90 Kč, z něhož bylo po mnoha urgencích zaplaceno 4 632 937,66 Kč. Žalobě soud Městský soud v Praze vyhověl.

6. Soud prvního stupně měl dále za prokázané, že situace týkající se dlužných plateb [jméno] [příjmení] nebyla vyřešena uzavřením zástavní smlouvy, ani smlouvy o postoupení pohledávky, že (po vynechání plateb) bylo možné okamžitě zastavit dodávky krmiv, protože si je pan [příjmení] mohl obstarat jinde, že uzavření kupní smlouvy s panem [příjmení] nebylo pro hospodářskou situaci společnosti F nezbytné. Soud prvního stupně měl rovněž k dispozici odborná stanoviska společností APOGEO Esteem, a.s. a TPA Valuation & Advisory s.r.o. Z prvního z nich zjistil, že obvyklé lhůty splatnosti v daném oboru v r. 2010 byly mezi 56 až 60 dny, silnější postavení mají zpravidla odběratelé, na vztahy i lhůty splatnosti má vliv sezónnost produkce. V letech 2009 a 2010 bylo velké riziko druhotné platební neschopnosti, prodlení se splácením bylo běžným a obvyklým jevem, běžné naopak nebylo při prodlení okamžitě ukončovat spolupráci s odběrateli. Bankovní záruky v daném oboru běžné nejsou, běžné nejsou ani zálohové platby. Podle odborného posudku druhé z uvedených společností dodavatelé v zemědělství prověřují nové odběratele před uzavřením smluv, využívají k tomu veřejně dostupné informace, reference od dalších subjektů na zemědělském trhu až po místním šetření u nového odběratele. U nových odběratelů stanoví jinou dobu splatnosti, mohou vyžadovat zálohové platby, požadovat nějakou formu zajištění pohledávky, při nedodržení splatnosti pozastaví dodávky.

7. Na základě uvedených zjištění soud prvního stupně dovodil, že žalobce prokázal naplnění předpokladů odpovědnosti žalovaného za vzniklou škodu, žalovaný oproti tomu neunesl své důkazní břemeno k prokázání skutečnosti, že jednal s péčí řádného hospodáře. Bylo prokázáno, že žalovaný před uzavřením kupní smlouvy na vysoké dodávky krmiv s [jméno] [příjmení] jako novým odběratelem řádně neproověřil jeho majetkové poměry, nezjistil si k němu žádné reference, ačkoliv tak mohl učinit u známých výrobců krmiv, jako to posléze učinil druhý jednatel. Spolehl se pouze na svůj úsudek o majetkových poměrech [jméno] [příjmení] na základě toho, co viděl, „na místě samém“, nesjednal žádné zajištění pohledávky, dohodl nepřiměřeně dlouhé lhůty splatnosti, jejich dodržování nevynucoval a poté, co zjistil, že [jméno] [příjmení] neplatí, dodávky krmných směsí bez zbytečného odkladu neukončil. Vznikla situace, že společnost F dodávala [jméno] [příjmení] krmné směsi bez jakéhokoli protiplnění po dobu sedmi měsíců od ledna 2010 do července 2010, vyjma úhrady pěti vystavených faktur, ovšem s prodlením delším než 4 měsíce. Kdyby byla sjednána kratší lhůta splatnosti, mohl se žalovaný dozvědět o prodlení s platbou dříve, případně dodávky okamžitě zastavit.

8. Škoda vznikla podle soudu prvního stupně tím, že pohledávka nebyla ve lhůtě splatnosti, ani později zaplacená, žalobce nebyl uspokojen ani v rámci exekučních řízení, při nichž vyšla najevo nedobytnost pohledávky. [příjmení] ve výši 18 565 473,72 je skutečnou škodou, újmou v majetkové sféře žalobce vzniklou tím, že se ji nepodařilo vymoci. Soud prvního stupně odmítl argumenty vedlejšího účastníka, že škoda byla škodou nepředvídatelnou, nepovažoval za potřebné zabývat se v souvislosti se zjišťováním výše škody ani tím, zda zmíněná obchodní transakce měla pro žalobce (společnost F) nějaký ekonomický přínos. Škoda vznikla v příčinné souvislosti s jednáním žalovaného, který se při uzavírání smlouvy nedostatečně informoval nejen o majetkové situaci [jméno] [příjmení], ale zejména o jeho spolehlivosti. Pokud by žalovaný postupoval „pečlivě a informovaně“, mohl předvídat možnost vzniku škody představující neuhrazení kupní ceny. Žalovaný proto podle soudu prvního stupně odpovídá za vzniklou škodu podle § 194 odst. 5 věta první a druhá a § 135 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“).

9. Nárok na náhradu škody podle soudu prvního stupně není promlčen. S odkazem na četnou judikaturu Nejvyššího soudu dovodil, že subjektivní promlčecí lhůta počala běžet okamžikem, kdy se žalobce objektivně dozvěděl o tom, že pohledávka je nevymahatelná, což se stalo až v okamžiku, kdy byl o její nedobytnosti informován dopisem exekutora z 24. 8. 2015. Žaloba byla podána v listopadu 2015.

Poučení:

10. Proti tomuto rozsudku se včas odvolal žalovaný. Soudu prvního stupně vytýká, že rozhodoval v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu (např. rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 2363/2011, nebo 29 Cdo 5036/2015, 29 Cdo 3325/2016 či 29 Cdo 3770/2016), když posuzoval povinnost péče řádného hospodáře nepřipustným retrospektivním pohledem s vědomím konečných následků. Nevzal v úvahu, že kupní smlouva, podmínky, za nichž byla uzavřena, ani postup k jejímu uzavření vedoucí nebyly v daném odvětví nestandardní. Žalovaný vyšel z přesvědčivých informací o dlouhodobém fungování pana [příjmení], osobně navštívil jeho provozovnu a viděl vykrmovanou drůbež i další majetek. V řízení byly provedeny důkazy prokazující solventnost pana [příjmení] v době uzavření kupní smlouvy, pan [příjmení] také zpočátku platil, byť s mírným prodlením (v řádu dnů) a celkem žalobci uhradil 11 380 672,40 Kč. Zjišťovat informace o odběrateli od konkurenční společnosti (od níž je nakonec získal druhý žalobcův jednatel) je nereálné, není vyloučeno, že takovou informaci bylo možné získat jen kvůli nadstandardním vztahům se zástupcem konkurenční společnosti, takové vztahy však žalovaný neměl. Žalovaný má i nadále vzniklou škodu za nepředvídatelnou, odkazuje v té souvislosti na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 3202/2013. Je rovněž přesvědčen, že výše žalobou uplatněného nároku neodpovídá skutečné škodě, která žalobci vznikla, neboť při jejím vyčíslení je třeba vzít v úvahu též případné výnosy z obchodu a daňové výhody vyplývající z vytvoření opravných položek.

11. Podle odvolatele soud prvního stupně na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním, resp. nepřihlédl k řadě provedených důkazů, důkazy hodnotil jednostranně ve prospěch žaloby. Nepřihlédl například k prokázané skutečnosti, že pan [příjmení] své závazky plnil zásadně řádně až do přelomu března a dubna 2010 a platil i následně, byť se zpožděním, až do června 2010, přitom naprostá většina (238 z 299) dodávek byla realizována do konce března 2010. Nepřihlédl k tomu, že úsudek žalovaného o solventnosti pana [příjmení] učiněný na základě návštěvy jeho provozovny byl v okamžiku uzavření smlouvy správný. Zohlednil pouze odborné stanovisko společnosti TPA Valuation & Advisory s.r.o., ke druhému stanovisku společnosti APOGEO Esteem, a.s. nepřihlédl a nehodnotil tedy její závěr o tom, že lhůty splatnosti dohodnuté v kupní smlouvě jsou zcela obvyklé a uzavírání smluv s bezpečným zajištěním není v obchodním světě reálné. Nevypořádal se s námitkami vůči stanovisku TPA Valuation & Advisory s.r.o., které neodkazovalo na konkrétní zdroje svých informací a pracovalo se subjekty, které měly na trhu oproti žalobci mnohem význačnější postavení. Nepřihlédl k tomu, že žalovaný poté, kdy pan [příjmení] přestal platit, s ním jednal o způsobu úhrady pohledávek (o postoupení, o sjednání zástavního práva, o splátkovém kalendáři) a že se poté řádně domáhal zaplacení dlužných částek v řízení u Městského soudu v Praze, sp. zn. 14 Cm 214/2010. Soud prvního stupně se podle odvolatele řádně nevypořádal ani s námitkami týkajícími se věrohodnosti svědků (svědkyně Brožíkové vypovídající pouze o tom, co znala zprostředkovaně), nesplnil ani svou zákonnou poučovací povinnost. Své rozhodnutí totiž založil na tom, že žalovaný neunesl důkazní břemeno ohledně tvrzení, že jednal s péčí řádného hospodáře, ale řádně a konkrétně ho nepoučil o tom, že své procesní břemeno neunáší. [příjmení] jiné z tohoto důvodu žalovaný netrval na tom, aby byly provedeny již dříve navržené důkazy, resp. nové důkazy nenavrhoval. Navrhuje, aby rozsudek soudu prvního stupně byl změněn a žaloba v celém rozsahu zamítnuta.

12. [ulice] účastník se připojil k argumentaci žalovaného obsažené v odvolání i k jeho procesnímu návrhu na změnu napadeného rozhodnutí. Podle jeho názoru je mylná představa, že pan [příjmení] byl v době uzavření smlouvy nespolehlivým obchodním partnerem. Zdůrazňuje, že tento závěr

učinil soud prvního stupně na základě jediné informace, že proti panu [příjmení] byla podána žaloba o zaplacení 2 124 217,24 Kč, aniž by zohlednil okolnosti tohoto sporu a tu skutečnost, o níž pravdivě pan [příjmení] vypovídal jako svědek, totiž že jiný dluh než vůči této společnosti v r. 2009 neměl (Tagrea byla v rozhodné době součástí holdingu Agrofert, o němž se ve své výpovědi zmiňoval). Nepřihlédl k tomu, že pan [příjmení] v oboru úspěšně podnikal více než 10 let, že disponoval značným movitým i nemovitým majetkem, že v době uzavření kupní smlouvy neměl žádný záznam v evidenci exekucí, první takový záznam je až z r. 2012, soud prvního stupně navíc vycházel ze záznamu o počtu exekucí v r. 2015. Za účelem splacení pohledávky společnosti Ta získal pan [příjmení] od banky úvěr, nebonitnímu dlužníku by banka úvěr neposkytla. Za nespolehlivého obchodního partnera nelze bez dalšího považovat každého, kdo někdy stál před soudem na straně žalované. [ulice] účastník zpochybňuje závěr soudu prvního stupně, že si žalovaný nezjistil dostatek informací o panu [příjmení], když veřejně dostupné zdroje ke dni uzavření smlouvy žádné skutečnosti solidnosti či bonity pana [příjmení] zpochybňující neobsahovaly a žalovaný si ověřil stav provozu podniku svého obchodního partnera osobní prohlídkou. [ulice] účastník zdůrazňuje, že smluvní podmínky s panem [příjmení] nastavené odpovídaly situaci na trhu, byly naprosto standardní.

13. Žalobce má rozsudek soudu prvního stupně za věcně správný a navrhuje ho potvrdit. Zdůrazňuje, že [jméno] [příjmení] byl novým zákazníkem a odebíral obrovské objemy zboží, žalovaný měl proto ve vztahu k němu postupovat opatrněji. Porušil svoji povinnost jednat s péčí řádného hospodáře před i po uzavření kupní smlouvy. Neproověřil reference [jméno] [příjmení], neproověřil řádně jeho majetkové poměry, nechal se ovlivnit povrchními dojmy, nezajistil pohledávky, nastavil nepřiměřeně dlouhé lhůty splatnosti a jejich dodržování nevynucoval a bez zbytečného odkladu, tj. v rádech týdnů neukončil dodávky krmných směsí poté, co zjistil, že [jméno] [příjmení] neplatí. Pokud by žalovaný postupoval s péčí řádného hospodáře, škoda by buď nevznikla, nebo by byla podstatně nižší. Žalobce je přesvědčen, že soud prvního stupně posuzoval v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu celou věc podle okolností, které tu byly k okamžiku porušení povinnosti, správně zjistil též skutkový stav.

14. Odvolací soud věc projednal podle § 212 a 212a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále „o. s. ř.“), v mezích podaného odvolání. Práva a povinnosti účastníků vzniklá do 31. 12. 2013 posuzoval, stejně jako soud I. stupně, v souladu s § 3028 odst. 1 a 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen, „o. z.“), podle dosavadních právních předpisů, tedy podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále opět, „obch. zák.“), zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku jako předpisu obecného (dále, „obč. zák.“). Poté, co podle § 213 odst. 2 o. s. ř. zčásti zopakoval některé důkazy provedené již soudem prvního stupně (viz dále bod 17), dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

15. Je třeba předeslat, že soud prvního stupně správně posuzoval nárok na náhradu škody podle právní úpravy účinné v době, kdy mělo podle žalobních tvrzení ke škodě dojít (srov. § 3079 odst. 1 o. z.). Zcela správně se zabýval nejprve žalovanými vznesenou námitkou promlčení žalobou uplatněného nároku, s právní úpravou souladné (§ 398 obch. zák.) je též východisko jeho úvah o počátku běhu subjektivní promlčecí doby vycházející z vědomosti poškozeného o škodě a škůdci. Právní úpravě i judikatuře Nejvyššího soudu odpovídá (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. 21 Cdo 480/2007, nebo ze dne 30. 7. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1313/2014) též závěr, že počátek běhu subjektivní promlčecí doby v případě škody, kterou je nevymahatelná pohledávka, je objektivní zjištění (nikoli subjektivní dojem), že se oprávněný subjekt svého práva skutečně nedomůže. Se soudem prvního stupně lze souhlasit též v tom, že onou zprávou, která nevymahatelnost pohledávky objektivizovala, je zpráva soudního exekutora z 24. 8. 2015, že tedy žaloba byla podána včas.

16. Co se týče okolností, za nichž pohledávka vznikla, může se odvolací soud ztotožnit se zjištěními soudu prvního stupně uvedenými shora v bodech 3, 4 a 6, a s určitými výhradami se zjištěními v bodě 5 spočívajícími v tom, že samotná skutečnost, že určitý subjekt vede v určité době jediný

(prokázány) spor o úhradu pohledávky, totiž nemůže být sám o sobě důkazem o tom, že v dané době není schopen plnit své závazky.

17. Odvolací soud doplnil dokazování zprávou exekutora z 24. 8. 2015, dopisem [jméno] [příjmení] z 10. 8. 2010, tabulkou obsahující přehled dodávek krmných směsí panu [příjmení] a plateb za ně a odbornými stanovisky společností APOGEO Esteem a.s. a TPA Valuation & Advisory s.r.o. Po takto doplněném dokazování má za to, že skutkový stav je pro rozhodnutí dostatečně zjištěn, na základě tohoto skutkového stavu však dospěl k jiným právním závěrům, než soud prvního stupně.

18. Soud prvního stupně správně vyšel z úpravy ustanovení § 194 odst. 5 a § 135 odst. 2 obch. zák. upravujících povinnost statutárního orgánu vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře. Obsah pojmu „péče řádného hospodáře“, jak známo, obchodní zákoník nedefinoval, o definici se pokouší až nyní zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve svém § 51 odst. 1, z něhož lze dovodit, že statutární orgán jedná jako řádný hospodář, pokud při svém podnikatelském rozhodování vychází z přiměřených informací v dobré víře, že jedná v nejlepším (obhajitelném) zájmu obchodní korporace a ve vztahu ke korporaci je (nezbytně) loajální. Tato zákonná úprava ovšem vychází z dosavadní judikatury Nejvyššího soudu, která odpovídá též rozhodnutím evropských soudů, jimiž se nepochybně inspirovala. Příkladem rozhodnutí zahraničního soudu může být rozhodnutí Spolkového soudního dvora, který v rozhodnutí ze dne 21. 4. 1997, sp. zn. II ZR [číslo], ve věci ARAG proti Garmenbeck dovodil, že statutárnímu orgánu je třeba při zařizování záležitostí týkajících se podniku, „přiznat široký prostor pro diskreci, bez něhož není myslitelná žádná podnikatelská činnost. Do tohoto prostoru spadá vedle vědomého vstupování do obchodních rizik zásadně také nebezpečí chybných úsudků a odhadů, kterému je vystaven každý vedoucí podniku, byť by jednal sebeodpovědněji.“ Chybějící cit pro úspěšné vedení podniku není podle Spolkového soudního dvora důvodem pro vznik odpovědnosti za škodu, ale důvodem pro rozhodnutí společníků o výměně statutárního orgánu, který v obchodních vztazích třeba nemá, „šťastnou ruku“.

19. Odvolací soud má za to, že shora uvedený výklad k odpovědnosti statutárního orgánu poměrně přesně vystihuje podstatu tohoto sporu. Odvolací soud ve svém rozhodnutí vyšel též z ustálené judikatury Nejvyššího soudu, která zdůrazňuje, že odpovědnost statutárního orgánu není odpovědností za výsledek, ale za řádný výkon funkce, tj. za jednání založené na potřebných znalostech a informacích, na rozumném využití dostupných informačních zdrojů a zvážení (na jejich základě) rozpoznatelných rizik svého rozhodnutí (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2363/2011, nebo ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 29 Cdo 5036/2015).

20. Skutková zjištění soudu prvního stupně, s nimiž se odvolací soud ztotožňuje, svědčí o tom, že žalovaný před uzavřením smlouvy s [jméno] [příjmení] provedl místní šetření v jeho provozu, viděl haly a technologie na výkrm drůbeže, své šetření zhodnotil tak, že pan [příjmení] provozuje dobře fungující, výnosný podnik. Žalovaný byl dvacet let jednatelem žalovaného, jeho odborná erudice nebyla v průběhu řízení nijak zpochybněna. Odvolací soud tedy nemá důvod pochybovat o tom, že ze způsobu, jímž byla výkrmna drůbeže žalovaného provozována, si žalovaný s přihlédnutím ke svým dosavadním zkušenostem mohl učinit kvalifikovaný závěr o tom, zda vykrmená a prodaná drůbež jak co do množství, tak co do kvality může být zárukou úspěšného obchodu, jestliže právě výnos z prodeje drůbeže v opakovaných turnusech měl být zjevně zdrojem financí pro úhradu kupní ceny. Tento závěr si mohl učinit tím spíše, věděl-li o dlouhé historii rodinného podnikání na tomtéž místě, a vycházel-li rovněž z desetiletého úspěšného podnikání pana [příjmení] a jeho materializovaných výsledků. Žalovaný tedy mohl při přijetí svého rozhodnutí o uzavření kupní smlouvy s panem [příjmení] rozumně předpokládat, že jedná na základě přiměřených informací o úrovni podnikání a bonitě svého budoucího obchodního partnera.

21. V řízení nikdo ani netvrdil, že by žalovaný nebyl v dobré víře, že plánovaný obchod je v zájmu společnosti. Žalobcem vyjádřené pochybnosti o tom, měl-li být daný obchod uzavírán, nebylo-li to vzhledem k hospodářským výsledkům společnosti nutné, odvolací soud nesdílí. Je nepochybné, že

tento obchod měl generovat zisk. Tvorba zisku je definičním znakem podnikání (srov. § 2 odst. 1 obch. zák.), proto je samo o sobě v rozporu zpochybňovat rozhodnutí jednatele proto, že uzavřel obchod s vidinou vyššího zisku (*contradictio in adjecto*).

22. Žalobcův argument, že jiná zjištění osvědčující bonitu zákazníka žalovaný neučinil, v dané věci rovněž neobstojí. Nelze totiž dospět k závěru, že kdyby taková zjištění učinil, smlouvu by neuzavřel. Žádné informace, které by svědčily o nesolventnosti pana [příjmení] v r. 2009, tj. v době uzavření smlouvy, totiž k dispozici nebyly. Ze skutkových zjištění soudu prvního stupně vyplývá, že pan [příjmení] nebyl v té době veden v seznamu exekucí, nebyl veden v insolvenčním rejstříku, nebyly k dispozici údaje o žádných dlužích na daních apod. Pan Wolf naopak měl účast ve čtyřech obchodních společnostech, provozoval úspěšný velkochov drůbeže a byl přinejmenším vlastníkem již zmiňovaných dostihových koní (prodal je teprve v r. 2011, což je prokázáno zprávou exekutora z 24. 8. 2015).

23. Ani ze skutečnosti, že pohledávka nebyla zajištěna bankovní zárukou, nelze učinit závěr o jednání žalovaného v rozporu s péčí řádného hospodáře. Provedeným dokazováním (odbornými vyjádřeními společností APOGEO Esteem a.s. a TPA Valuation & Advisory s.r.o.) nebylo prokázáno, že by tento způsob zajištění byl ve své době a v daném oboru zcela běžný. Jak již bylo uvedeno, žalovaný před uzavřením smlouvy prověřil stav provozu podniku svého obchodního partnera osobní prohlídkou a na základě svých předchozích dlouholetých zkušeností, které s obdobnými provozy nepochybně měl, usoudil, že jde o solventního obchodního partnera, nepovažoval proto za nutné ho dále prověřovat, či budoucí závazek pana [příjmení] zajistit. Sam fakt, že závazek pana [příjmení] nebyl zajištěn, nesvědčí o nedostatku řádné péče žalovaného. Smluvní podmínky sjednané s panem [příjmení] odpovídaly (opět podle zjištění učiněných ze shora uvedených odborných vyjádření) situaci v dané době na konkrétním trhu. Je sice zřejmé, že respondenti společnosti TPA Valuation & Advisory s.r.o. přikládali zajištění svých pohledávek větší význam, než respondenti první ze jmenovaných společností. Je však třeba rovněž zdůraznit, že hodnotili situaci na trhu v r. 2018, otázky jim kladené se netýkaly výslovně období roku 2009, resp. 2010 jako v případě dotazníků společnosti APOGEO Esteem a.s. Respondenti TPA Valuation & Advisory s.r.o. již přihlíželi ke zkušenostem z ekonomické krize, která svět postihla právě v období r. 2009 a která, což lze považovat za notorietu, jistě přispěla k problémům v daném oboru a změnila budoucí chování podnikatelů směrem k větší obezřetnosti, a to včetně zajištění či dohodnuté délky splatnosti. Tyto zkušenosti však žalovaný v době uzavření kupní smlouvy mít nemohl.

24. Z přehledu dodávek a plateb za ně odvolací soud zjistil, že v prvním období, tj. za většinu dodávek uskutečněných v listopadu a v prosinci 2009, pan [příjmení] řádně zaplatil v lednu 2010 buď bez prodlení, nebo s minimálním prodlením jednoho dne, maximálním prodlením 8 dnů. Od února začal být s platbami ve zpoždění dosahujícím až tři týdny, v březnu začal platit za prosincové dodávky, poslední prosincovou dodávku zaplatil v dubnu se zpožděním 43 dnů. Lednové dodávky platil v květnu a v červnu a jeho prodlení dosahovalo 81 dnů. Ještě v červnu však zaplatil více než 1 290 000 Kč (poslední červnová platba je z 21. 6. 2010). Počátkem července byly dodávky krmiv zastaveny. Z dopisu [jméno] [příjmení] z 10. 8. 2010 bylo zjištěno, že strany o způsobu úhrady dluhu jednaly, k dohodě zjevně nedošlo. [jméno] [příjmení] podle již uvedeného přehledu ještě v srpnu uhradil 336 230 Kč, poté platby ustaly.

25. Odvolací soud je s přihlédnutím ke shora uvedeným zjištěním toho názoru, že ani zastavení dodávek krmiv (až) v červenci 2010 nemůže být bez dalšího považováno za jednání jsoucí v rozporu s péčí řádného hospodáře. Ještě v červnu 2010 pan [příjmení] platil, byť se značným zpožděním, ovšem nemalé částky. Jeho jednání nesvědčilo o tom, že by zaplatit nechtěl. Poté, co platby v červnu zcela ukončil, dodávky krmiv byly v průběhu několika týdnů ukončeny. Obecná zkušenost v daném oboru, jak se rovněž podává z průzkumů shora uvedených společností, svědčí o tom, že prodlení u podniků specializujících se na chov a zpracování drůbeže, je obvyklým jevem, není naopak běžné okamžitě ukončovat spolupráci s odběrateli, kteří se s placením ocitnou v prodlení (o ukončení dodávek se zmínili pouze dva respondenti TPA Valuation & Advisory

s.r.o.). Odvolací soud takový přístup považuje za logický., Okamžitě“ zastavit dodávky zejména u komodity tohoto typu se může v konečném důsledku obrátit proti dodavateli; jestliže odběratel nemá krmnou směs, kuřata nevykrmí a neprodá, nebude mít tudíž na zaplacení. Takový závěr odpovídá instinktu a zkušenosti dodavatelů i chování odběratelů. [ulice] rozhodnutí na těchto okolnostech založená mohou být v konkrétních souvislostech považována za chybu v úsudku, za neodhadnutí podnikatelského rizika, které však samo o sobě je podnikání vlastní. S přihlédnutím ke všemu uvedenému nelze považovat za jednání v rozporu s péčí řádného hospodáře ani jednání žalovaného, který nezastavil dodávky ihned poté, co se s jejich úhradou ocitl [jméno] [příjmení] v prodlení. Za rozumné lze naopak považovat zastavení dodávek takřka bezprostředně (v rádech týdnů) poté, co platby zcela ustaly.

26. Odvolací soud se tedy neztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že jednání žalovaného při uzavření kupní smlouvy s [jméno] [příjmení] a poté v průběhu probíhajícího smluvního vztahu bylo v rozporu s požadavkem péče řádného hospodáře, podle § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. proto rozhodnutí soudu prvního stupně změnil a žalobu zamítl.

27. Nad rámec shora uvedeného odvolací soud dodává, že se nezabýval, vzhledem k názoru, který zaujal, otázkou výše škody a s ní souvisejícími a do značné míry relevantními námitkami žalované strany. Považuje však za potřebné zmínit, že tvrdí-li žalobce vznik škody v souvislosti s kupní smlouvou uzavřenou s panem [příjmení], je třeba majetkovou újmu, která žalobci v souvislosti s tím vznikla, posuzovat v kontextu celého tohoto obchodního případu a provést patřičnou bilanci. Není totiž možné tvrdit například, byla-li pohledávka zhruba z poloviny zaplacená, že jednání žalovaného spočívající v uzavření kupní smlouvy přineslo žalobci jen újmu související s nezaplacenou částí kupní ceny.

28. O nákladech řízení před soudy obou stupňů rozhodoval odvolací soud podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř.

29. V řízení měl úspěch žalovaný a jím podporovaný vedlejší účastník. Oba byli v řízení zastoupeni advokáty, jim vzniklé náklady odpovídají tudíž výši odměny advokáta určené z tarifní hodnoty sporu za každý úkon právní služby (§ 6 odst. 1, § 7 odst. 6, § 8 odst. 1, § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu).

30. Před soudem prvního stupně učinila zástupkyně žalovaného celkem 13 úkonů právní služby (převzala zastoupení, podala odpor, vč. odůvodnění, účastnila se jednání 7. 12. 2016, 22. 3. 2017, 15. 5. 2017, 2. 8. 2017, 14. 2. 2018, 20. 8. 2018, 14. 1. 2019 a 20. 1. 2019 a jednání, při němž byl dožádaným soudem vyslechnut [jméno] [příjmení], zaslala písemné podání 31. 1. 2018 a 18. 1. 2019). Za každý z těchto úkonů podle advokátního tarifu (viz shora) náleží odměna ve výši 51 740 Kč, k odměně za každý úkon byl připočten tzv. režijní paušál 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), odměna advokáta, včetně režijních náhrad, je 676 520 Kč. K této částce byla připočtena 21% DPH 142 069,20 Kč (Celkové náklady řízení s vyčíslením DPH: 818 589,20 Kč)

31. V řízení před odvolacím soudem zástupkyně žalovaného podala odvolání a účastnila se jednání, učinila tudíž dva úkony právní služby, za něž náleží odměna ve výši 2x 51 740 Kč, 2x paušální náhrada po 300 Kč a 21% DPH ze součtu uvedených položek ve výši 21, 856,80 Kč, celkem 125 936,80 Kč. Další náklady vznikly žalovanému zaplacením soudního poplatku z odvolání ve výši 928 274 Kč.

32. Zástupkyně vedlejšího účastníka před soudem prvního stupně učinila celkem 12 úkonů právní služby (převzetí zastoupení, vstup do řízení včetně vyjádření z 24. 8. 2016, účast u jednání ve dnech 7. 12. 2016, 22. 3. 2017, 2. 8. 2017, 14. 2. 2018, 20. 8. 2018, 14. 1. 2019 a jednání, při němž byl dožádaným soudem vyslechnut [jméno] [příjmení]) a zaslala písemná podání 24. 8. 2016, 4. 2. 2018, 20. 3. 2018, 9. 10. 2018 a 18. 1. 2019. Náleží jí odměna 12x 51 740 Kč, 12x paušál 300 Kč, 21% DPH 131 140,80 Kč, celkem 755 620,80 Kč.

33. V řízení před odvolacím soudem zástupkyně vedlejšího účastníka se vyjádřila k odvolání a účastnila se jednání, učinila tudíž dva úkony právní služby, za něž náleží odměna ve výši 2x 51 740 Kč, 2x paušální náhrada po 300 Kč a 21% DPH ze součtu uvedených položek ve výši 21 856,80 Kč, celkem 125 936,80 Kč.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 236 a násl. o. s. ř. k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně.

Praha 12. října 2021

JUDr. Michal Krenk Ph.D.
předseda senátu